

Pripravme sa spoločne na prvé dni školského roka 2020 /2021.

Vytvorte si systém, ktorý funguje u vás v škole. Každá škola je iná, vedenie školy najlepšie vie, čo škola potrebuje. Ak si však škola nie je celkom istá a privíta radu či odporúčanie – tento dokument uvádza možnosti riešení, uplatnenie ktorých nie je záväzné.

V čase pokojnej aj v čase vypätej situácie sú potrebné dobré vzťahy, otvorená komunikácia, pravidelná spätná väzba a jej vyhodnocovanie.

Školský rok 2020/2021

PILIER č.1: Chceme učiť, chceme sa v škole cítiť bezpečne. Usilujme sa **rešpektovať dohodnuté pravidlá.**

Ako chápeme bezpečné prostredie? Ak žiak prišiel do styku s osobou pozitívne testovanou na COVID, rodičia aj deti zostanú iniciatívne doma v domácej karanténe. Tak zabezpečia, aby rodičia ostatných spolužiakov vnímali školu ako bezpečné miesto, aby poslali svoje deti do školy a mohlo prebiehať vyučovanie. Ak jeden rodič alebo učiteľ poruší toto pravidlo, začne sa šíriť panika a nastavené pravidlá (semafor) pre školský rok 2020/2021 sa stanú nefunkčnými. Podporujme bezpečné prostredie v škole, rozprávajme sa o tom, dávajme si navzájom spätnú väzbu (žiaci, učitelia aj rodičia), zisťujme, či robíme dostatočne veľa pre udržanie bezpečného prostredia. Hľadajme spôsoby, ako môžeme spoločne urobiť školské prostredie ešte bezpečnejšie, ako sa môžeme v škole radostne, bez obáv a strachu učiť.

PILIER č.2: Hodnotenie má predovšetkým výchovný rozmer. Malo by byť **konštruktívnou spätnou väzbou pre žiaka**, nie iba známkou...

Pri dištančnom vzdelávaní alebo offline výučbe učiteľ nevidí všetkých žiakov. Učiteľ hodnotí odovzdanú prácu žiaka, jeho projekt alebo reakcie žiaka bez toho, aby poznal prostredie, v ktorom žiak pracuje. Hodnotenie je spätná väzba na pokrok či kompetencie žiaka. Znáмка nemusí byť vždy objektívnym meradlom žiakových vedomostí a schopností, najmä ak sa žiak rozhodne podvádzať a dôvera a morálne hodnoty nebudú sprievodným znakom hodnotenia.

Výsledkom žiakovho učenia musí byť **schopnosť preukázať a využiť vedomosti a zručnosti v novej situácii. Rovnako je dôležitá radosť z úspechu**, nie známka.

Pilier č. 3: Otvorená komunikácia

Nastavme si systém – dohodnime sa vopred na pravidlách, ako bude škola postupovať pri porušovaní pravidiel pre bezpečné prostredie (nenosenie rúška v priestoroch školy, rúško pod nosom a pod.). Nie je to o poznámkach, je to o výchove. Nebojme sa upozorniť na porušovanie pravidiel, stratíme obavu, že sa na nás niekto za to nahnevá alebo že na nás niekto bude poukazovať...

Možné riešenie: systém môže byť nastavený tak, že v škole budú k dispozícii rúška a rodičia budú informovaní, že rúško, ktoré žiak dostane, mu nebude poskytnuté bezplatne. Pri strate alebo zničení rúška je spolu s rodičmi žiaka potrebné dohodnúť kroky, ktoré budú efektívne pre konkrétneho žiaka. Nie poznámka o previnení sa voči vnútornému poriadku školy, ale výchova s podporou rodičov (a to aj v prípade stredných škôl). Dá sa to. Kto neskúsi, nezistí, či to môže fungovať.

Pilier č. 4: **Školy vyspeli** - každá škola si dokáže vytvoriť systém, ktorý je pre ňu najlepší. Pokus a omyl sú akceptované, **dôležité je hľadať a skúšať**, kým škola nenájde **vlastný funkčný systém**. V škole sa chceme a môžeme cítiť bezpečne aj v čase, keď je v niektorých rodinách potvrdený pozitívny test na COVID.

KONIEC LETNÝCH PRÁZDNIN, ZAČIATOK ŠKOLSKÉHO ROKA – ROZHOVORY S KOLEGAMI

Zmapujte priebeh dištančného vzdelávania v mesiacoch marec – jún 2020 a zistite technické aj osobné prekážky, ktoré nastali na strane učiteľov a navrhните spôsob ich odstránenia alebo minimalizácie v prípade opätovného prerušenia vyučovania.

Pomenujte prekážky a otvorene o nich hovorte, hovorte aj o svojich pocitoch, keď ste prekážky zdolávali. Zistíte, že ste neboli sami, skúsenosti kolegov, ktorí sa popasovali s rovnakým problémom, môžu byť pre vás energiou v budúcnosti.

V učiteľskom zbore si nastavte kritériá pre dodržiavanie hygienických pravidiel a vytváranie bezpečného prostredia v škole (napr. nosenie rúšok v priestoroch školy, dezinfekcia rúk po vstupe do budovy školy). Spoločne sa dohodnite na otvorenej komunikácii – upozorniť kolegu, ktorý nedodržiava pravidlo, je správne. Tiež je správne, že upozornený kolega sa na vás nenahnevá, ale že vám bude vďačný za upozornenie.

Je prirodzené, že učitelia sú pre žiakov príkladom. Stotožnite sa s týmto nastavením ešte pred začiatkom školského roka. Ťažko nájdete argument, prečo žiaci musia dodržiavať pravidlá, ak ich učiteľ porušuje. Je správne, aby aj žiak upozornil učiteľa na nedodržiavanie pravidiel bezpečnosti.

Overte si, či je ťažké pravidlá dodržiavať. Po dvoch dňoch si navzájom dajte spätnú väzbu, ako ste sa cítili. Všetci chceme byť súčasťou tímu, v ktorom sa budeme cítiť bezpečne.

Nastavte si plán pre školský rok 2020/2021, ktorý zahŕňa prípadné zatváranie škôl – uprednostní vaša škola dištančné vzdelávanie, offline vzdelávanie alebo kombináciu dištančného a offline vzdelávania? Vezmite do úvahy výsledok zmapovania, uvedomte si silné a slabé stránky systému, ktorý ste používali v období marec – jún. Navrhните, ako by bolo možné systém skvalitniť. Pomenujte skutočnosti, v ktorých je nový plán lepší. Ak by nastala situácia opakovaného zatvárania škôl, dôsledne preverujte, či je nový systém naozaj lepší, či napĺňa vaše očakávania a pod.

Vytvorte alternatívny rozvrh pre potrebu rýchleho prechodu na online výučbu na škole, ukážte ho žiakom, kolegom, oboznámte s ním rodičov. Vysvetlite, ako ste rozmýšľali pri jeho zostavovaní, aby ste získali podporu žiakov, kolegov aj rodičov v čase, kedy ho budete musieť rýchlo začať využívať. Počúvajte žiakov aj rodičov, diskutujte. Keď nastane oranžová a červená fáza semaforu, vtedy už nebude čas na otázky a premýšľanie, vtedy bude potrebné rýchlo konať.

Zamerajte sa na zdokonalenie IKT kompetencií kolegov, ktorých mimoriadna situácia zaskočila a sami sa nedokázali naučiť vyučovať dištančne. Pomôže, ak sa títo kolegovia stanú na niekoľko hodín žiakmi skúsenejších kolegov, ktorí dištančné vzdelávanie zvládli.

Zjednoťte sa na platforme, ktorú na škole využívate a budete využívať v prípade 2. vlny pandémie. Každý kolega je v niečom výnimočný, jeho kompetencie sú prínosom pre ostatných – zdieľajte metodiku učenia dištančnou formou, zdieľajte medzi sebou materiály. Plánujte organizáciu hodín v skupinách tak, aby sa žiaci naučili pracovať samostatne na individuálnej práci, kým inú časť skupiny učíte dištančne. Vyskúšajte si túto formu sami na sebe ešte pred nástupom detí do školy. Pripravte sa na obdobie, počas ktorého možno opäť budete musieť naskočiť na online vzdelávanie zo dňa na deň.

Vytvorte databázu s inštruktážnymi videami na riešenie problémov počas online vzdelávania, **vytvorte tím podporných technikov** na telefónoch počas výučby (môžu to byť aj rodičia, ktorí sú technicky zdatní). Títo technici môžu na začiatku školského roka poskytovať školenia pre rodičov, ktorí sa doma učia so svojimi deťmi počas online vyučovania.

Zamerajte sa na otvorenú spätnú väzbu od žiakov, kolegov, rodičov – môže to byť aj jedna vyučovacia hodina, počas ktorej žiaci odpovedajú na otázky. Vysvetlite jej dôležitosť, analyzujte ju. Informujte o výsledkoch spätnej väzby aktérov a všetkých, ktorí spätnú väzbu poskytli. Informujte ich aj o zmenách, ktoré na škole idete urobiť. Pravidelne poskytujte žiakom spätnú väzbu. Pýtajte si reflexiu od rodičov na prácu školy v mesačných či šesťtýždňových intervaloch. Poskytujte spätnú väzbu kolegom.

Nastavte si pravidlá hodnotenia, klasifikácie. Stotožnite sa s efektívnou formuláciou slovného hodnotenia ako nástroja na motiváciu, poukázanie na pokroky a pomenovanie priestoru na zlepšenie.

Spoločne si prečítajte metodický pokyn o tom, čo je obsahom hodnotenia a ako znie popis pre klasifikáciu stupňami. Vysvetlite kolegom (neskôr aj žiakom), ako sa slovné hodnotenie prelína s klasifikáciou stupňami. Keď vám to bude na škole jasné, informujte o hodnotení v školskom roku 2020/2021 aj rodičov a žiakov.

Je v poriadku, ak pedagogická rada zasadne až v prvý týždeň a odsúhlasíte hodnotenie a klasifikáciu v jednotlivých vyučovacích predmetoch. Premyslite si, či budete klasifikovať predmety, ktoré ste v čase mimoriadnej situácie neklasifikovali.

ŠkVP na ZŠ aktualizujte po dôkladnom prediskutovaní dôsledkov mimoriadnej situácie z dlhodobého hľadiska.

Stredné školy – vytvorte špeciálny rozvrh na prvé týždne v prípade, ak potrebujete zabezpečiť prax pre žiakov, ktorá nebola realizovaná v druhom polroku 2019/2020.

Pripravte si plán na prvý mesiac v škole, informujte o ňom žiakov, rodičov. Poskytnite čas na adaptáciu, mapovanie situácie, s vyučovaním začnite až neskôr. Do vyučovania pravidelne zaraďujte prvky sociálno-emočného učenia.

Majte pripravené krízové kontakty – na hygienu, na psychológov, na školských špeciálnych pedagógov, na Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP), na Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (ČŠPP), na zriaďovateľa školy a pod.

Informujte kolegov o tom, že plánujete napísať list rodičom. Školský rok 2020/2021 bude výnimočný. Informujte rodičov o tom, čo ste zistili, aké sú vaše plány, ako ste sa pripravili na druhú vlnu. Spokojný a informovaný rodič bude mať vo vás a v školu väčšiu dôveru, skôr vás podporí, skôr bude súčinný.

PRVÉ DNI V ŠKOLE

Prečítajte list zdravotníkov – vysvetlite žiakom, ako bude fungovať semafor na škole – uistite žiakov, že v škole je bezpečnosť na prvom mieste.

Pripravte triednickú hodinu s lavicami do tvaru U

- zistíte, aký názor majú deti na nosenie rúšok
- nastavte pravidlá a dohodnite sa, kto upozorní spolužiaka, že nemá rúško, že nedodržiava pravidlá. Ak má niekto zvýšenú teplotu alebo sa obáva, že má zvýšenú teplotu, komu to žiak oznámi...
- stanovte si priority – čo chcete, aby si žiaci zo skúsenosti, ktorú prežili, odniesli? Zažiť mimoriadnu situáciu vo vzdelávaní nie je bežné a všetci si zaslúžime dostatok času na vyrovnanie sa s ňou.

Po triednických hodinách zorganizujte spoločnú poradu v rámci učiteľského zboru – navzájom sa informujte o tom, ako situáciu prežívali žiaci, stanovte si priority a pomenujte si situácie, ktorých sa v budúcnosti budete chcieť vyvarovať.

Dohodnite sa a **rešpektujte, že po dvoch týždňoch** by už mali na škole **začať štandardné výukové princípy** – vyučovanie, hodnotenie, písomné práce.

POČAS PRVÉHO TÝŽDŇA

Doprajte si navzájom čas. Majte na pamäti, že niektorí žiaci sa už tešili do školy a na svojich kamarátov, iní si zvykli na pohodlie a do školy sa im ísť nechce. Niektorí sa môžu báť straty kamarátstiev, pre žiakov s prejavmi autizmu je návrat do školy novou situáciou, ktorá bude pre nich veľkou psychickou záťažou ohrozujúcou ich zdravotný stav...

Skúste „**skúšobné**“ **dištančné vzdelávanie** – na začiatku školského roka učte online v priestoroch školy (nech jeden žiak je učiteľ, ktorý musí udržať disciplínu žiakov, nech potom porozpráva o svojich pocitoch, aké to bolo a tiež aké to je, keď nevidí žiakov, ktorých učí).

Zorganizujte rodičovské združenie

- Zorganizujte webinár alebo streamujte online s rodičmi žiakov Vašej školy – dajte možnosť rodičom pýtať sa otázky, nájdite si na nich čas. Zverejnite link na záznam pre rodičov, ktorí sa živého vysielania nemohli zúčastniť.
- V prípade prezenčnej formy vyberte miesto podľa podmienok školy (telocvičňu alebo školský dvor s lavičkami a ozvučením).

Počas rodičovských schôdzok:

- Vysvetlite, ako bude fungovať semafor na vašej škole.
- Vysvetlite, ako bude prebiehať hodnotenie žiakov.
- Poskytnite informáciu o tom, ako sa pripravujete na druhú vlnu.
- Vytvorte tím IKT zdatných rodičov, ktorí sú ochotní poskytovať telefonickú (online) podporu pre rodičov a žiakov, ktorí by počas druhej vlny mali problém s pripojením a problém sami nevedia riešiť.
- Vypýtajte si od rodičov spätnú väzbu na priebeh online vzdelávania ich detí v čase mimoriadnej situácie – čo fungovalo a na čom by sa malo ďalej stavať, čo je potrebné opraviť, vylepšiť.

- Ponúknite rodičom školenie, ktoré by im pomohlo so vzdelávaním detí v domácom prostredí.
- Oboznámte rodičov s dohodnutými triednymi pravidlami na zaistenie bezpečného prostredia v škole (postupy, čo sa bude diať, ak žiak nebude nosiť rúško).
- Vysvetlite rodičom, aké sú dôsledky, keď sa rodič zľakne pri prvom náznaku pozitívneho testu na covid v škole – zľaknúť sa a nechať dieťa doma nie je riešením. Školská dochádzka už je povinná, nie je dobrovoľná. Naším cieľom je naučiť sa správať tak, aby sme v škole mali bezpečné prostredie a čo najdlhšie sa stretávali, teda vyučovali prezenčne.

Napíšte list rodičom – školský rok 2020/2021 bude výnimočný. Informujte ich o svojich prípravách na druhú vlnu. Vysvetlite im, ako bude fungovať semafor na vašej škole. Uistite ich, že v škole zabezpečíte pre deti bezpečné prostredie, ale po návrate zo školy bezpečné prostredie musia zabezpečovať rodičia. Pozvite ich na webinár, počas ktorého odpoviete na všetky ich otázky, budete sa im venovať, aby ste sa navzájom s rodičmi pochopili, podporovali sa počas celého šk. roka 2020/2021. Poďakujte rodičom za pomoc pri vyučovaní a za domáce vyučovanie detí počas mimoriadnej situácie.

PRVÝ MESIAC

Poskytnite rodičom po troch týždňoch školy spätnú väzbu. Informujte ich o tom, ako prebieha vyučovanie, či sa škole darí udržiavať bezpečné prostredie, či žiaci rešpektujú dohodnuté pravidlá.

Vypýtajte si od rodičov spätnú väzbu – pýtajte sa na pocity, ktoré majú z organizácie školy, na emócie ich detí, na to, čo sa darí, spýtajte sa, v čom vidia priestor na zlepšenie.

PAMÄTAJTE : nezavďačíte sa všetkým... Majte na pamäti, že v škole je široká škála potrieb a očakávaní na prácu pedagógov a na organizáciu. Nie je možné uspokojiť potreby všetkých, ale je potrebné postupovať tak, aby bezpečnosť bola zabezpečená. Je dôležité pravidelne si vyhodnocovať plnenie bezpečnostných opatrení, informovať rodičov, kolegov aj žiakov. Nieкто môže byť z tohto procesu znudený, ale dôležitá je jeho udržateľnosť, zaistenie bezpečnosti a odolávanie panike (s prioritným vyučovaním žiakov v prostredí budovy školy).